

juist tevoren nog iets verrichten' (d.w.z.: tot die veel bredere activiteit overgaan) 'was technisch onmogelijk.'¹

De generaal was onwrikbaar, maar Homan gaf het niet op. Hij ging de commissaris van Zuid-Holland, van Karnebeek, bezoeken. Deze vertelde hem van Colijns mislukte formatiepoging en vond, als Winkelman, dat men deed wat mogelijk was. Homan vond dus geen weerklank voor zijn inzichten. Hij was diep teleurgesteld. Jegens wie kon hij die teleurstelling beter uiten dan jegens Reinink die hem tot zijn bezoek aan Den Haag gestimuleerd had, en jegens de Quay, de voorzitter van de Vereniging voor Nationale Veiligheid waaraan hij met enthousiasme meegewerkt had? Nog diezelfde dag voerde Homan met hen beiden 'een lang gesprek . . . Wij spraken over de lamheid welke blijkbaar over Den Haag was neergedaald en over de noodzaak, die lethargie te doen eindigen.'² Hoe? Wij nemen aan dat zij het er gedrieën over eens waren dat het te betreuren was indien het Nederlandse volk zich niet tot nieuwe politieke activiteit kon opwerken en dat met name Homan de wenselijkheid betoogde dat het schip van staat op een veel vastere koers moest komen te liggen.

De eerste aanloop

Hoe verder te komen? Dat was het probleem waarmee Homan naar Groningen terugkeerde. Hij ontving er een dag later het rondschrijven waarin generaal Winkelman een beeld gaf van de nieuwe staatkundige structuur: hij, Winkelman, was de vervanger der regering, landelijke regelingen zouden door hem samen met de secretarissen-generaal getroffen worden; de commissarissen der koningin dienden, elk in hun provincie, 'leiding tot eensgezind samenwerken' te geven. Geen nieuwe aanpak dus! Homan ging er opnieuw een lans voor breken. 'Ik wil', schreef hij Winkelman, 'met nadruk en klem er op wijzen dat deze leiding op zeer korte termijn verder moet gaan dan het technische en economisch-sociale werk dat thans in Den Haag . . . wordt aangepakt' (anders gezegd: er moest ook *politieke* leiding gegeven worden), 'al begrijp ik', aldus Homan, 'dat de moeilijkheid

¹ J. Linthorst Homan: 'Tijdskenetering', p. 84. ² A.v., p. 85. Dat Homan met de Quay en Reinink samen sprak, blijkt uit zijn 'Korte notities over de chronologische gang van zaken bij de oprichting van de Nederlandse Unie' (CNU, II b).